

TORONTÁL

Ára: 75 para	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel Bečkerek, Obiljeva (Zápolya) u. 1	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára:	Ára: 75 para
	Telefonszámok: Szerkesztőség 231 Kiadóhivatal 21 Sürgőnycim: Torontál, Veliki Bečkerek		Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	

Mussolini nem ad többé apanageot.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, márc. 28.
Triesztből jelentik: Mussolini tegnap felszólította Planesacot, Crnagora miniszterelnökét, hogy miniszter-társaival együtt három napon belül hagyja el Olaszország területét. Az emigrans kormánytól egyuttal megvont minden anyagi támogatást.

Meg akarják buktatni Bratianut.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, márc. 28.
Bukarestből jelentik: Az ellenzéki pártok tegnap nagy tüntetést rendeztek Bratianu miniszterelnök ellen az új alkotmány megszavaztatása miatt. Az erdélyi nacionalisták a délelőtti folyamán gyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy a királytól kérni fogják Bratianu megbuktatását és az új választások kiírását. Délutánra nagy tüntető felvonulást rendeztek, amelyet azonban a katonák szétzavartak. Mindkét részről több sebesülés történt.

A Ruhr-kérdésben talán mégis közvetíthetnek.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Páris, márc. 28.
Stinnes római utazása után most Jaspár ellátogat Rómába, hogy Mussolinivel tárgyaljon a Ruhr-kérdés ügyében. A francia sajtó nagy fontosságot tulajdonít ennek a találkozásnak.

Berlin, márc. 28.
A Berliner Tageblatt-nak jelentik Párisból, hogy több lap közlése szerint a német kormány újabb lépéseket tett Rómában és Londonban a jóvátételi kérdés megoldásáért. A római német nagykövet tervezetet nyújtott át Mussolininek, amely a régi tervezet alapján áll és amely Németország fizetőképességét egy nemzetközi pénzügyi bizottsággal kívánja megállapíttatni. Az olasz kormány a javaslatot tájékozás végett elküldötte Párisba.

A Ruhrmegszállás költségei a francia kamara előtt.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Páris, márc. 28.
Poincaré expozéja után a kamara pénzügyi bizottságában vita nélkül fogadták el a kormány hiteljavaslatát a Ruhrmegszállás költségeiről. A hiteljavaslatot a kamarában pénteken terjesztik elő.

Az új választás elkerülhetetlen.

A horvát-párt rezolúciója. — A horvát képviselők a „szabor” tagjainak tekintik magukat. — Radicsék nem ismerik el a beogradi kormány rendeleteit.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, márc. 28.
Az állam boldogsága mindenkoron az ország egészséges politikai életétől függött. Ez az aranymondás áll a mai körülmények között is, amikor tényleg sok függ a politikai helyzet mikénti kialakulásától. Ma még jóslni sem lehet s a találgatások, amelyekkel az esélyeket akarják megközelíteni, még merő sötétségben tapogatóznak. A kibontakozás helyes uton való megoldása azonban nemcsak egyes pártok, hanem az állam érdeke is és így érthető, hogy a mostani nagy események teljesen lekötik az intéző körök figyelmét.

A tegnapi napnak nagy szenzációja volt. A horvát köztársasági parasztpárt külön kiadásban kiadta rezolúcióját, amelyet a párt főbizottsága a március 25-iki nagygyűlésén hozott. A határozat, mely most vált csak teljes egészében ismertté, áthidalhatatlan ürt hagy a kormánypártokkal szemben és teljesen kizárja még a tárgyalások lehetőségét is. Arról természetesen szó sem lehet, hogy a radikális-párt és Radicsék között valamilyen alapon megtörténjen a megegyezés. Radicsék rezolúciójukban kijelentik, hogy

a paraszt köztársasági párt listáján megválasztott képviselők különálló népképviselőnek és a horvát állami „szabor” tagjainak tekintik magukat.

A rezolúció ötödik pontjában Radics Sztepan pártja határozatilag kimondotta, hogy

a horvát népképviselőt a horvát népre nézve nem létezőnek és nem kötelezőnek tekinti mindazon törvényeket, rendeleteket és ügyiratokat, amelyek a beogradi kormánytól származnak, miután ezek a „szabor” tudta és jóváhagyása nélkül hozottak.

Radics Sztepan és képviselőtársainak aláírásával tegnap kiáltvány jelent meg a szerb és szlovén nép-

hez eimmal, amelyben a szerb és szlovén nemzetet különálló népként mondja és felhívja őket, hogy megértéssel legyenek a horvát nép törekvéseivel szemben.

Radics, Korosec és Spaho megbízottai a tegnapi napon befejezték tárgyalásaikat, amelyeknek eredményéről kommunikét bocsájtottak ki.

A kommunikében elmondják, hogy a napirendre került kérdésekben elvben megtörtént a megegyezés.

Hogy mire céloz a hivatalos nyilatkozat, az egyelőre még ismeretlen, mert a kiadvány nem említi. Zagrebi politikai körökben állítják, hogy Radics teljesen megelégedett az eddigi eredményekkel és reméli, hogy a további tárgyalások során a részletekben is megtalálják a kölcsönös megértést.

A beogradi lapok élénken tárgyalják Radics kiáltványát és a március 25-iki nagygyűlésről kiadott rezolúciót. A lapok különösen a revizionista ellenzéki blokk megalakításával foglalkoznak részletesen, amelyet különféle kommentárokkal kísérek.

A tegnapi est miniisztertanácson Vuicsity Milorad belügyminiszter részletesen beszámolt a mai politikai helyzetről és a legújabb zagrebi hírekről. A miniszter kimerítő referációjában foglalkozott a zagrebi határozattal is.

Pasity Nikola miniszterelnök a minisztertanács alatt az udvarba hajtattott, ahol beszámolt a királynak a zagrebi jelentésekről és a kormány nézetéről. Pasity után Jovanovity Ljuba vallásügyi minisztert fogadta a király különkihallgatáson.

Radikális-párti körökben azt állítják, hogy az új választások kiírása elkerülhetetlen. Az új választást — hír szerint — vagy a homogén radikális, vagy Pribicevicsel kombinált kormány fogja kiírni.

Hogy csinálják a gazdasági konszolidációt?

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, márc. 28.

Megbízható helyről nyert információ szerint a budapesti entente-bizottságok tagjai Párisban illetve népek felemelését kérték. Hír szerint a kérelemnek Párisban helyt adtak és felszólították a magyar kormányt, hogy április elsejétől kezdődőleg már a fölemelt fizetést utalja ki. Az entente-bizottság tagjai fizetési eszközül a dollárt kívánják.

Megszűnik Monte Carlo játékbankja.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Róma, márc. 28.

Beavatott forrásból jelentik, hogy Monaco fője (fejedelem) elhatározta, hogy a montecarlói játékbankot megszünteti. A fejedelem lelkiismeretfurdalást érez, hogy országában egy olyan intézmény áll fenn, amely évenként az emberek egész légióját szedi áldozatul. A fejedelem tudja ugyan, hogy népében visszahatást kelt a bank megszüntetése, de ő is lemond háromszáz millió frank évi jövedelméről, amelyet a bankvezetőség neki az engedélyért fizetett. A fejedelemnek az a szándéka, hogy a Rivierán sportünnepségeket és művészi intézményeket létesít, hogy az idegen forgalmat tovább fenn lehessen tartani.

A Roboz-testvérek haza- áruhási pere.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, márc. 28.

A letartóztatott Roboz testvérek ügyében a rendőrség megszerezte az adatokat kolozsvári szereplésükről. Eddig huszonhat esetet jelentettek be, amikor Robozék feljelentésére letartóztattak a román hatóságok Magyarországból rokonaik látogatására utazott embereket. Roboz Imre két év óta Erdélyben szisztematikusan fedezte föl az összeesküvőket, hogy a románoktól pénzt szerezhessen. Tömérdek adat van Robozék ellen a budapesti román megszállás idejéből. A két Roboz testvért hazaáruhási, kénkedés és bütlenség vétségéért perbe fogták.

TÖZSDE

Március 28.

Beograd. Newyork 9790, London 462, Páris 643, Milano 464, Berlin 04750, Bukarest 4750, Prága 29340, Wien 01382, Budapest 227, Genf 182050, Szaloniki 198, Szófia 7190.

Zürich. Newyork 54137, London 2538, Páris 3535, Milano 2665, Berlin 00259, Prága 160750, Wien 00076, bélyegzett 00076, Budapest 012, Hollandia 21350, Beograd 555, Varso 00125.

Budapest. London 20310—20910, Páris 284—294, Milano 213—223. A többi változatlan.

Öngyilkosság a Milicsina utcában.

Egy életunt özvegyasszony megvált
az életől.

Beeskerek, márc. 28.

Alighogy körülcsókolták a hideg földet a melengető lágy napsugarak, alighogy kivirult a tavasz első zöld hajtása és alighogy az első mámoros örömsugár végigrajongott az utcákon, megnépesedik a rendőrségi krónika öngyilkosokkal, akik önkezükkel vetettek véget szintelen célnélküli életüknek. Az első csókoktól, a tavasz első mámoros izétől vonaglik a föld és máris akadtak olyanok, akik megunták várni az igazi tavaszt, a vágyak teljesedésének tavaszát, amikor nem lesznek földi gondok s nem lesz annyi fájdalmas emberi bánat.

Tegnap számunkban adtunk hírt egy beeskereki nyugdíjas vasutas öngyilkossági kísérletéről s mára máris újabb esetről számolhatunk be. A Milicsina (Bakics) utca 13. szám alatt lakott Pálkás Erzsébet 67 éves beeskereki özvegyasszony. Az asszony külön szobában aludt s így tegnap reggel nem jutott senkihez sem eszébe, hogy a lakószobába benyisson. Reggel hat óra tájban az özvegy leánya, aki ugyanabban a házban lakott, benyitott a szobába, anyját azonban nem találta benne. Abban a hiszemben, hogy az udvarban tartózkodik, nem is indult keresésére. Röviddel ezután, amikor már gyanússá vált az öregasszony távolmaradása, benyitott a félreeső helyre is, abban a hiszemben, hogy talán rosszulletet fogta el. Legnagyobb rémületére borzalmas látvány tárult szeméi elé. Az özvegyasszony erős kötélén lógott le a tetőzetet tartó gerendáról. A szomszédok segítségével azonnal leemelte édesanyját és élesítgetni próbálta. Ez a kísérlete azonban sikertelen maradt, az asszony halott volt.

A beeskereki ügyészség, mivel büneset nem forog fenn, megadta a boncolás mellőzésével a temetkezési engedélyt.

Németország amerikai kölcsöne.

Róma, márc. 28.

A kereskedelmi kamarák nemzetközi kongresszusának ülésén egy széles jogkörrel felruházott bizottságot választottak, amely már össze is ült. A bizottság teendője, hogy Amerikában egy Németországnak nyújtandó jóvátételi kölcsön ügyében agitációt fejtsen ki. Az eszme szolgálatában huszonkét ezer kereskedelmi kamara és ezernyolcszáz bank teremt kedvező hangulatot. A bizottság Európában is mozgalmat indít, hogy megteremtse az amerikai segély előfeltételeit. A bizottság tagjai Amerika részéről: Booth nagybankár, Anglia részéről: Schuster, Franciaország részéről: Levandovszki, Olaszország, Belgium, Hollandia és Svédország szintén képviselve lesznek a bizottságban egy-egy taggal.

Poincaré kitermeli a bolsevizmust.

— A „Torontoi” tudóstójának távirata. —

Páris, márc. 28.

A kamara pénzügyi bizottságának ülésén Poincaré a politikai és gazdasági helyzetről mondott expozé. Az expozé szerint a franciák és belgák

Németország testéből megszálltak 2800 négyzetkilométert, amelynek évi széntermelése kilenvenhat

millió tonna. A meg nem szállt német terület többi ötszáz ezer négyzetméter szénterületén az évi kitermelés nyole millió tonna. A megszállt területen tizennégyezer koksztermelő üzem van, a meg nem szállott Németországban hat-

HIREK

Márc.
30.

1282-ben volt a sici-
liai vecsernye.

1559-ben halt meg Adam Riese híres matematikus Annabergben, akinek számtankönyve hosszú ideig egyedüli ilyen nemű munka volt a világon.

Létszámredukció vagy tisztviselő felvétel? Beogradból jelentik: A minisztertanács határozata alapján összeírják az összes állami tisztviselőket, hogy megállapítsák a múlt évi kimutatással összehasonlítva, hogy emelkedett-e vagy esett a létszám. A minisztertanács az összehasonlítás által elért eredmény alapján határoz a redukció vagy az üresedésben levő állások betöltése felett.

Sarah Bernhard temetése. Párisból jelentik: A hétfőn este elhunyt világhírű tragika, Sarah Bernhard temetése csütörtökön lesz. Sarah Bernhardot Páris város halottjakként temetik el.

Krutsay Erzsike táncestélye iránt olyan óriási érdeklődés nyilvánult meg, hogy a jegyek nagy része már elővételben elkelt. A fiatal művésznő minden tekintetben megérdemli ezt az érdeklődést, mert kiforrott művészi munkája már nagy városok közönségét is meghódította. Budapesti klasszikus táncestélyéről így írt a Pesti Hírlap: „Egy nagyon bájos és nagyon tehetséges fiatal művészeleány lépett föl február 14-én a Vigadó nagytermében. Weber, Delibes, Bayer, Chopin, Strauss és Brahms zenéjére klasszikus táncokat mutatott be. Krutsay Erzsike, fiatal kora dacára sokat tud. Finom vonalú mozdulatai, briliáns lábtechnikája és táncainak jellemző ereje nemes művészi tudásról tanuskodnak. A fiatal művészeleálynak szép művészi jövőt jósolunk.”

Jön a hóhullám. Londonból jelentik: Tegnap egész Anglián egy hóhullám vonult végig, amely oly rettenetes forróságot hozott, amelyre hatvankét év előtt volt csak példa. Londonban a hőmérő árnyékban 68 fok Fahrenheitot mutatott.

A husvéti ünnepekre szánták... Vakmerő lopás történt tegnap éjjel két és három óra között Beeskereken. A Pašityeva (Tomasováci) utca 15. számú ház udvarán álló sertésólból ellopták özv. Feimer Mária magánzó tulajdonát képező három darab negyedéves sertést. A károsult, akinek udvarában történt a lopás, reggel jelentést tett a rendőrségen. A rendőrség emberei azonnal a helyszínre siettek és megindították a nyomozást. A déli órákban a nyomozás sikerre is vezetett, amelyben megkerült a három malac és elfogták a tettest is, akinek a nevét — a nyomozás érdekében — egyelőre titokban tartja a rendőrség.

A köztársasági elnök és az asztalkendő. Párisból jelentik: Az asztalkendőt eddig mindig a térdére borította az ebédnél és vacsoránál ülő hölgy vagy férfi. Az a régi fausi szokás, hogy asztalkendőt a gallérijában erősíti meg az ember, végképpen kiveszett. A „térdszokás” abból a feltevésből indult ki, hogy az asztalkendő voltaképpen nem arra való, hogy a ruhát az étel freccsenésétől megóvja. A ruhájára a kevésbé ügyes étkező is képes vizyázni. Ennek ellenére Millerand köztársasági elnök szakított a térdre helyezett asztalkendő szokásával. A kereskedelmi- és iparkamara legutóbbi bankettjén ő elnökölt. Frakk volt rajta és fehér mellényén keresztül a becsületrend széles szalagja futott végig. Amikor elfoglalta a főhelyet, az első dolga volt, hogy az asztalkendő két csücskét mellényének a hónalj alatt lévő kivágásába szurta. A jelenlévők kissé megdöbbenve nézték a különös procedurát, de azután — valamennyien hasonlóképpen cselekedtek.

*** A reuma gyötrelmes betegség,** de a néhek biztosan kikurálják, olvassa el a „Vajdasági Méhészeti Lapokat” Stari Becej. (7)

Sibenik kereskedelmi kamarát kér. A szebénikói kereskedők és iparosok egyesülete azzal a kérelemmel fordult a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy Sibenikben (Szebénik) állítson fel egy kereskedelmi és iparkamarát. A kereskedelemügyi miniszter még nem határozott a kérelem felett.

Országos vásárok. Karlsdorfon március 29. és 30-án, Srpska Crnján 30. 31 és 1-én, Ilandzsán 31-én, Oroszlamoson, Tomasovacon és Bótoson április elsején, Jarkovácon 6. és 7. Supljaján 8-án, Begaszvetidjuradon 14. és 15-én, Csópkán pedig 15-én országos vásárt tartanak.

A gyakorlati szerb nyelvkurzus órái hétfőn, szerdán és csütörtökön este fél 7-től fél 8-ig lesznek megtartva a főgimnáziumban. (Földsz. V. oszt. tanterme.) Első óra április 4-én.

Két millió Vörösmarty egy vereséért. Budapestről jelentik, hogy a magyar kormány dr. Pfligler Imre miskolci orvosnak Vörösmarty Mihály egy ismeretlen költeményének kéziratáért két millió koronát fizetett.

*** Nikkelezni, galvanizálni** Krausz-nál Veliki Beeskerek. Telefon 329.

Emelnek a magyar vasutak. Budapestről jelentik: Az ipari és kereskedelmi érdekeltségeknek kezbesítették a kereskedelmi minisztérium leiratát a személy és árudijszabás felemeléséről. Hír szerint a személydijszabást ötven, az árudijszabást pedig husztól háromszáz százalékig emelik.

Érdekes,

hogy mi minden csudabogarat tanul meg az ember egy életen keresztül. Az emberi tudományszomj, a praktikus tudás megértése, a tudományok végtelen volta hívta életre a tudás specializálását. És egyenesen csodálatos, hogy mi mindent tanulnak ma már az emberek. Eltekintve attól, hogy vannak szem-, fül-, gége-, vese-, tüdő-, fog- és tudom is én milyen specialisták, van iparművészeti, lakberendezési, kereskedelemjogi, államszámviteli, magnemesítő, festészeti, nyelvészeti, fajkitermelő és a jó istenke tudja még hányféle katedra az egyetemeken. Mindezek a tudományágak természetesen csak úgy éhetnek azonban, ha egy élet-erős, egészséges emberiség lesz, amely hallgatni fogja azon bölcs dolgokat, amelyeket a katedrákról közölnek vele. Éppen ezért bámulni való, hogy a tudományok-tudományának: a *szerellemnek*, amely pedig az élet alfája és omegája, nincsen még sehol a világon tanszéke, még a praktikus Amerikában sem. Valami hallatlan álszemérem köti meg itt az emberiség józan ítélőképességét. Az élet legfontosabb jelenségét óvatosan kikerülik, mint valami ragályos dolgot, mint valami shockingot — amiről jól nevelt ember nem beszél soha és sehol. Ennek a nagyon fontos tudománynak a művelése azután teljesen *magánkezekbe* jut, mint amilyen például Szász Zoltán, aki azután *főnö* és *disznó* teoriákkal megbolondítja az egész női nemet, ahelyett, hogy arról beszélne nekik, hogy nincs szebb és nemesebb dolog a világon mint egészséges lelkű és testű gyerekeket szülni és felnevelni. És hogy hogyan kell azokat felnevelni! Mert, hogy flörtölni, kacérkodni, háremhölgyet játszani, hogy kell — azt ma már, hála a felvilágosultság idejének, minden három éves kis hölgy is tudja. De az élet legnagyobb mistériumát a férjhez menendő hölgyekkel nem közlik. Nem azt, amit a pornografikus iratokból — újlag hála a felvilágosultság idejének — ugyanis régen tud már a legtöbb fiatal hölgy, de azt, amit az egészséges jövő generáció érdeke megkívánna, hogy tudjanak hygiéniát, testápolást, gyermeknevelést — azt nem tudnak! A szerellemnek tanszéket kellene állítani!

D'Annunzio ajándéka Olaszországnak. Rómából jelentik: Gabriel D'Annunzio levelet intézett a tengerészeti miniszterhez, kérve, hogy elhatározását terjessze a minisztertanács elé. D'Annunzio ugyanis gardonnei birtokát az ingóságokkal, műtárgyakkal, kéziratokkal és a hadi emlékekkel együtt az olasz államnak ajándékozta.

Meghalt az SHS—olasz bizottság egyik szerb tagja. Beogradból jelentik: Dr. Popovity Nika, az SHS—olasz delegáció szerb tagja, tegnap Rómában elhunyt. Az elhalt a háboru előtt pénzügyminiszter és igazságügyminiszter volt.

* Elvesztett itt tartózkodásom alkalmával a Rózsa-szállodában egy félreeső helyen Browning-revolverem. A megtaláló 500 dinár jutalomban részesül. Cim: Mihajlo Tomić kereskedő, Beograd

* Átutalásokat és csekkkiírásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — Wien, Prága, Budapest, Berlin Temesvár valamint a többi összes külföldi piacokra, továbbá exportőrök részére valutabiztosításokat legjutányosabban eszközöl a Nagybeckereki Takarékpénztár, Veliki Beckerek, Koronaszálló épület. Telefon: Pénztár 16. Vezérigazgató 52.

A cukorgyári rabló-gyilkosság a tábla előtt.

Áprilisban lesz a tárgyalás.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beckerek, márc. 29.

Még mindenkinek élénk emlékezetében van az a borzalmas gaztett, amelynek Brüll Gyula, a beckereki cukorgyár pénztárosa és Balázs József, a cukorgyár kocsisa esett áldozatul. 1921. év júliusában történt a kettős rablógyilkosság s alig két héttel utóbb már esendörkézen voltak a gyanúsítottak is, John Miók, Petru Miók és Vasza Szakula uzdini illetve écskai románok. A csendőrség a bűnüggyel kapcsolatban kinyomozta a környéken a legutóbbi évek alatt elkövetett és felderítetlenül maradt bűntetteket is, amelyekkel kapcsolatban súlyos gyanúk merültek fel Miók és társaira is. A cukorgyári, valamint a bandának imputált farkasdinai gyilkosság, écskai, szárcsai, prémányai rablás és még több kisebb bűnügy még ugyanazon év decemberében került a beckereki törvényszék büntető tanácsa elé, amely egy héten át tárgyalta a hatalmas bűnper anyagát.

A bíróság valamennyi vádlottat bűnösnek találta és Szakula Vaszát kötéltálati halálra, Miók Pétert, Daniló Lifát és Beringer Kristófot életfogytiglani fegyházra, a többi vádlottat pedig kisebb-nagyobb fegyházbüntetésre ítélte. Az elítéltek kivétel nélkül fellebbeztek s így a noviszadi tábla elé került a bűnügy. Addigra is, amíg jogerős ítélet ninesen, a beckereki törvényszék fogházában maradtak őrizet alatt.

A noviszadi fellebbviteli bíróság még a múlt év tavaszán megkapta a perre vonatkozó összes iratokat. A vádirat maga egy kötet, a csatolt iratok pedig vaskos könyvet adnának. Érthető tehát, hogy feldolgozása mily nagy munkával és fáradtsággal járt. A noviszadi tábla — mint értesülünk — elkészült a peranyag átvizsgálásával s most már csak a tárgyalás kitűzése és lefolytatása van hátra. Megbízható értesülés szerint a noviszadi fellebbviteli bíróság tanácsa április hónapban tartja meg a monstre bűnpörben a tárgyalást. Jogászai körökben érdeklődéssel várják a döntést.

„A parlamenteket szét kell lökni”

Nemzetközi rohamhadserg akarunk lenni! - Hittler beszéde

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Berlin, márc. 28.

A „Münchener Post” közli a nemzeti szocialistákhoz intézett szolgálati parancsot. A parancs a következő:

Április másodikán valamennyi rohamcsapat Münchenbe vonul, ahonnan a Bodeni-tó melletti Landauba utaznak tábori szolgálatra. A nemzeti szocialisták szellemére jellemző Hittler beszéde, aki a következőket mondta:

„Gyűlöletet hirdetek! Belpolitikai ellenségeink gyűlöljenek minket. Rohamcsapatokkal hatalom vagyunk és sohasem fogjuk engedni, hogy bennünket feloszlatassanak. Eljön az idő, amikor ököllel számolunk le és a nemzetközi zsidó terrorral szembe helyezzük a germán erőt. A parlamenteket szét kell lökni, mert azok elárultak bennünket. Nem parlamenti párt, hanem nemzetközi rohamhadserg akarunk lenni.”

Nagypéntek.

Husz évszázada nemsokára, hogy Krisztus, az Isten fia, a keresztfán haldokolva, mély szomorúságában panaszosan felkiáltott. Az a kiáltás elhangzott; megrepedt tőle az ég, megindultak a kövek, fájdalomtól vonaglott a föld. Annak a kiáltásnak, amit az Isten halódó fia a keresztfán hallatott, visszhangja a késő évszázadok multán is itt bolyong még a világi tájak közt, — hátha a panaszos szózat emléke talál még egy-két szivre, melyet remegésbe hoz.

„En nemzetem! Mit vétettem te ellened? Vagy mivel szomorítottalak meg téged? Mert kivertetelek Egyiptom földéről: Üdvözítődnek keresztet ácsoltál! . . .”

Hős volt, az akaratnak hős vértanuja, aki meghalt a keresztfán. . .

A bánat és szomorúság legnagyobb a nagyhét három utolsó napján (Triduum sacrum, mortis Christi), azért vannak az ugynevezett „Matutina tenebrarum” gyászszolozsmák, melyek eléneklése alatt egyenkint eloltatnak a gyertyák az oltár előtt álló háromszögön és az oltáron, kivéve a háromszög legfelsőbb gyertyáját, ami azt jelenti, hogy a tanítványok kislelkiségükben mind elszéledtek, utójára a legfelső gyertya, mely Krisztust ábrázolja, égvé az oltár mögött elrejtetik s a zajra a szolozsmák végén ismét helyére tétetik annak jelzésére, hogy halála alkalmával a kösziklák megrepedtek, a sirok megnyitak, nagy volt a félelem, de Jézus legyőzte a halált s föltámadott.

Ezen gyászszolozsmák lényeges része a „lamentatio Jeremise prophetae”, Jeremiás próféta siralma az elpusztult Jeruzsálem fölött, itt a Jeruzsálem, a bűn által megromlott lélek, amelynek meg kell térnie. Ezen három napon a legmélyebb gyász jelzésére még a harangok is elhallgatnak, az oltári szentséget elviszik az oltárszekrényből.

A templomok gyászt öltenek holnap. Az ünnepi pompát fekete komorság váltja föl. Megfosztják ékeségüktől az oltárokat és a mély gyász átveszi uralmát a föltámadásig. Az összes római katolikus templomokban a passióban foglalt lamentációk sirama hangzik és az

ur koporsója körül az ájtatos hívők megszámlálhatatlan ezrei térdelnek. A plébánia templomban az egyházi zene a következő lesz:

Ur koporsója körül az ájtatos hívők megszámlálhatatlan ezrei térdelnek.

A plébánia templomban az egyházi zene a következő lesz:

Nagypénteken: 9 órakor a mise részei koraliter. Passió alatt „A keresztfához megyek”, „Lass mich deine Leiden singen” népének. Délután mint szerdán.

Nagyszombaton: 7 órakor a tüzszentelésnél az összes énekek koraliter. Este 6 órakor feltámadásnál: Exeuge koraliter. „Et adhuc” 4 sz. férfiak, „Te Deum” Führe-től, Regina coeli Tantumergo, Genitori Gütler-től 4 sz. vegyeskar.

Husvétvasárnap: 10 órakor mise Mozart-tól, 4 sz. vegyeskar katonazenekar kísérettel

Husvéthétfő: Kempter D-dur miséje, 4 sz. vegyeskar zenekísérettel.

A német kormány egységes a puccs elleni intézkedésekben.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Berlin, márc. 28.

A minisztertanács egyhangú határozatot hozott, hogy Levering belügyminiszternek az államesiny leleplezése és kinyomozása körüli intézkedéseit szükségesnek és jogosnak tartja és a miniszter politikáját a külső és belső politikai helyzetre való tekintettel helyesli. A határozat Berlinben általános megnyugvást keltett, mert a porosz kormányban együtt ülnek a polgári pártok és a szociáldemokraták miniszterei.

Berlin, márc. 28.

A porosz kormány után a thüringiai kormány is feloszlatta a német nemzeti szabadság-párt szervezeteit, miután néhány letartóztatott futár irataiból kiderült, hogy milyen nagy veszély fenyegette a birodalom alkotmányos életét. A nemzeti szocialista vezérek egyrésze Bajországra szökött és ezzel egyelőre elkerülték a letartóztatást.

A kiadóhivatal telefonja — 21.

A szerkesztőség telefonja 281.

Folyt. a tintacsata.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

London, márc. 28.

A szövetséges hatalmak londoni értekezlete ma megküldötte az angolai kormányának a keleti béke ügyébeni török ellenjavaslatokra szóló válaszjegyzékét. A válaszjegyzék tartalmát csak akkor hozzák nyilvánosságra, ha az eredeti már megérkezett Angorába.

London, márc. 28.

A lausannei konferencia folytatását április közepére tervezik.

Arendes mederbe került az igazságszolgáltatás.

A restanciák nagyrészt már feldolgozták.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beckerek, márc. 29.

Az országszerte mutatkozó bíróhiányt a beckereki járásbíró is alaposan megérezte. A múlt évben hónapokon keresztül nem volt büntető járásbíró, a polgári perek elintézése pedig az egyetlen bíróra, a vezető járásbíróra esett. Ilyen mostoha körülmények között persze hátramaradtak az ügyek s csaknem napról-napra nőtt a restanciák száma. A járásbírósi lassu ügymenet súlyos következményeket vont maga után, mert teljesen illuzóriussá tette a gyors igazságszolgáltatást, ami pedig a legtöbb félnek eminens érdeke. Különösen az ügyvédi kart érte ezzel jelentős veszteség, mert a felek nem egy esetben, bármilyen egyezségbe is belementek, csak hogy megmeneküljenek a felesleges idővesztésekkel és huzavonával járó peres elintéztől.

Érdeklődünk a beckereki járásbírósnál, hogy mennyire sikerült feldolgozni a régi restanciákat, s hogy a mostani perek mennyi időn belül kerülnek tárgyalásra. A kapott felvilágosítás szerint december elseje óta lázasan dolgoznak a restanciák elintézésén. A bűnügyi osztályon naponta tizennégy bűnügyben hoznak ítéletet, ami mindenesetre elsőrendű teljesítmény. Ilyen ügymenet mellett sikerült is a múlt év alatt felgyülemlt perek nagyrészt befűjezni, a kisebb töredékét pedig tárgyalásra kitűzni. A hétszáz régi akta közül a legutolsókat április végeig letárgyalják, úgy hogy azon túl már a normális menetben haladhatnak. A restanciák feldolgozásával nem szenvednek halasztást az új perek sem, amelyekben beérkezésük sorrendjében rövid időn belül döntenek.

A polgári pereknél is ugyanez a helyzet uralkodik. A restanciák feldolgozása gyors menetben történik, úgy, hogy itt is rövidesen a rendes menetben folytathat az igazságszolgáltatás.

Nyilttér

Ezen rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség

A *Jadransko Osiguravajuće Društvo* (Riunione Adriatica di Sicurtà) tekintetes vezérigazgatója

Veliki Beeskerek

A nálunk előfordult tüzeset alkalomával a gyors és kuláns liquidálásért kötelességünknek érezzük Önöknek köszönetet mondani.

Veliki Beeskerek, 1923 márc. 27.

Olga-gőzmalom
Desser és Müller

Nyilatkozat.

A konkurencia azon híresztelése, mely szerint én a bádógarugyártással más gyár felállítása miatt felhagynék, kijelentem, hogy ez valótlan és a híresztelő ellen a törvényes eljárást meg fogom indítani.

Fekete Gyula Subotica.

Árlejtési hirdetmény.

A novipadeji róm. kath. hitközség templomának javítási munkálataira folyó évi április hó 7-én délelőtt 10 órára árlejtést hirdet. A résztvenni szándékozók a költségvetést és a feltételeket a novipadeji plébánián megtekinthetik.

Egy komplett 541
hálószoba
és egyéb butordarabok eladó!
Megtekinthető és bővebbet:
Paslyeva (Tomaseváci) u. 32. d. u. 3-6 ír.

Értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy raktáron tartok saját műhelyemben jó minőségű szövetből készült **ferfiöltönyöket** jutányos árért. Megrendeléseket pontosan, a legújabb divat szerint készítek mérték után. A n. é közönség szíves pártfogását kérem: **KOCSIS E.** férfiszabó, nagyhid mellett, Ambrózi-házban

Nődivatterem megnyitás.

Van szerencsém tisztelettel értesíteni Vel. Beeskerek és környéke t. hölgyközönségét, hogy a *Vojvode Misitya u. 7. sz.* (Ambrózi-féle házban) a *nagyhid mellett*, a mai kornak megfelelő modern **női divattermet nyitottam** hol minden e szakmába vágó munkát, u. m.: kabátokat, kosztümöket, bál- és utcai ruhákat izléses kivitelben és mérsékelt áron készítek. A t. hölgyközönség szíves támogatását kéri, tisztelettel **Milena Komluskí,** nőiszabó.

Bőrfedellemez. Erős! Tartós! Vihartálló!

Gyártja: Beogradi Asphalt és Kátrány Vegy-
termékek Gyár. Beograd. Sürgönycim: Gro.it.
Vuka Karadžića 6. — Telefon: 27-20

Csak az a valódi Grozit bőrfedelemez, melynek tekerősel ezen címkével vannak ellátva! Utánzatot ne fogadjon el! — Gyártmányai: Asphalt és kátrányfedelemez, asphalt szigetelőfedelemez, kőszénkátrány, faement, karbolineum, kőszénkátrány-szurok, bitumen, asphalt mastix fedellak stb., stb.

Egy sikszitás teljes
malomberendezés
eladó akár egészben vagy külön-külön egy-egy része is. Azonnal átvehető. 514

Varga Mihály és Dér Vilmos és Társánál Csantavirén.

Segéd

idősebb, a divat- és kézműáru szakmából, aki a szerb, magyar és német nyelvet perfektül bírja és ügyes önálló eladó, azonnal belephet jó fizetéssel.
Csúcs Janos Veliki Beeskerek,
Aleksandrova u. 554

A főutca sarkán levő, bármilyen tizletnek alkalmas
helyiség azonnal bérbeadó.

Bővebbet: Jarmaczky Jozsefnél
Kovaicsica. (Banat) — — 548

Több évi irodai gyakorlat-tal bíró 523

könyvelő

megfelelő állást keres.

Levelek „Szorgalmas” jellegére a „Torontál” kiadóhivatalába kéretnek.

VR SAC és vidékén HIRDE-
TÉSEKET a „TORONTÁL”
részére felvesz 933

GRÓB IENŐ
hírlap hirdetési iroda, VR SAC.

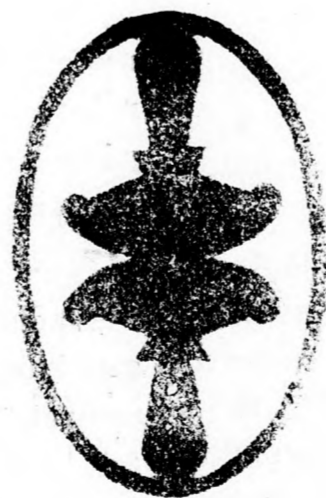

PLEITZ FER. PÁL

Veliki Beeskerek

Čobilityeva (Zápolya) utca 1. sz.

Telefonszám 21.

Telefonszám 21.

Könyvnyomda □ Lapkiadás □ Nyomtatvány-
raktár □ Tömöntöde □ Könyvkötészet
Ruggyantabélyegzőgyártás.